

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 12.2.2021
COM(2021) 54 final

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

**kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004, pokud jde
o regionální souhrnný zemědělský účet**

(Text s významem pro EHP)

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Eurostat sestavuje evropskou zemědělskou statistiku týkající se zemědělství EU již několik desetiletí. Tato evropská zemědělská statistika v dnešní době zahrnuje následující aspekty: strukturu zemědělských podniků, souhrnný zemědělský účet, živočišnou a rostlinnou výrobu, ekologické zemědělství, ceny zemědělských produktů, pesticidy, živiny a další agroenvironmentální aspekty. Jejím hlavním cílem je monitorovat a hodnotit společnou zemědělskou politiku (SZP) a další důležité politiky EU a podporovat tvorbu politiky.

Při hodnocení těchto shromážděných údajů v roce 2016¹ byla zjištěna potřeba jejich aktualizace, aby zohledňovaly změny v zemědělství, SZP a dalších souvisejících politikách EU. „Strategie pro zemědělskou statistiku do roku 2020 a na další období“² je hlavním programem pro modernizaci zemědělské statistiky Evropské unie, který provádí Evropská komise v úzké spolupráci s členskými státy. Tuto strategii podporuje Výbor pro Evropský statistický systém a je součástí Programu pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT), jehož cílem je zefektivnit a zlepšit Evropský systém zemědělské statistiky (EASS). Tato strategie se rovněž řídí mezinárodními doporučeními, například pokyny Mezivládního panelu pro změnu klimatu, které se týkají podávání zpráv o emisích skleníkových plynů, a standardy Organizace OSN pro výživu a zemědělství a provádí globální strategii OSN pro zlepšení statistik v oblasti zemědělství a venkova.

Zemědělství je z ekonomického hlediska relativně malým odvětvím, avšak pokrývá téměř polovinu rozlohy EU a dodává do ní většinu potravin, čímž zajišťuje jak bezpečnost potravin, tak potravinové zabezpečení. Zemědělství má velký dopad na změnu klimatu a životní prostředí a je na něm závislých mnoho venkovských komunit. EU v této oblasti potřebuje co nej přesnější informace, aby mohla navrhnout politiky, které budou přínosné pro všechny evropské občany. Toho může být dosaženo přidělením odpovídajícího rozpočtu SZP a zacílením souvisejících opatření co nejúčinněji a nejúčelněji do více oblastí. Zemědělství navíc tvoří ústřední bod sdělení Komise týkajícího se Zelené dohody pro Evropu³, zejména v její strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“.

Výkonnost odvětví zemědělství jako celku lze posoudit sloučením informací o změnách objemů a cen zemědělského zboží a služeb do struktury soustavy účtů. Pro tyto účely nabízí souhrnný zemědělský účet (SZÚ) soubor srovnatelných údajů, které poskytují důležité makroekonomické informace klíčovým uživatelům, zejména Generálnímu ředitelství Komise pro zemědělství a rozvoj venkova (GR AGRI).

SZÚ jako satelitní účet evropského systému účtů (ESA 2010) přísně dodržuje metodiku stanovenou pro národní účty. K jejich sestavení je však zapotřebí vymezit příslušná pravidla

¹ SWD(2017)96 – Hodnocení v pracovním dokumentu útvarů Komise doprovázejícím dokument „Strategie pro zemědělskou statistiku do roku 2020 a na další období“ a následné potenciální legislativní scénáře (k dispozici pouze v angličtině).

²

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/749240/749310/Strategy+on+agricultural+statistics+Final+version+for+publication.pdf> (k dispozici pouze v angličtině).

³

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zelená dohoda pro Evropu, COM(2019) 640 ze dne 11.12.2019.

a metody. Podle stávající metodiky členské státy poskytují od roku 2000 Eurostatu národní a regionální souhrnný zemědělský účet. V roce 2004 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004 ze dne 5. prosince 2003 o souhrnném zemědělském účtu ve Společenství⁴, které formalizovalo národní úroveň souhrnného účtu. Od té doby již bylo šestkrát změněno. Regionální účty, které nebyly do nařízení zahrnuty, jsou nadále pravidelně předávány téměř všemi členskými státy na základě neformální dohody. Tento postup není optimální, jelikož statistika, na kterou se vztahuje neformální dohoda, netvoří formální součást SZÚ a její poskytování se neopírá o žádné závazné povinnosti ani záruky. Regionální souhrnný zemědělský účet představuje pokročilou a významnou statistiku, která by měla být formalizována tak, že se začlení do nařízení o SZÚ. Jedině tímto způsobem lze zajistit její kvalitu. Tuto otázku zahrnul do své zvláštní zprávy SR 01/2016⁵ Evropský účetní dvůr, který v ní doporučil formalizaci regionálního souhrnného zemědělského účtu. Komise toto zjištění přijala.

V téže zvláštní zprávě SR 01/2016 bylo rovněž zjištěno nedostatečné podávání zpráv o kvalitě SZÚ. Eurostat provádí toto doporučení od roku 2016, přičemž zprávy o kvalitě SZÚ členské státy EU poskytují (s nepatrnými výjimkami) od roku 2019 na základě požadavků obsažených v čl. 12 odst. 2 nařízení (ES) č. 223/2009⁶. Ustanovení článku 12 však stanoví, že konkrétní požadavky na podávání zpráv o kvalitě mohou být stanoveny také odvětvovými právními předpisy, kterými lze vedle lhůt pro předávání údajů také stanovit formu, strukturu, periodicitu a ukazatele pro hodnocení zpráv o kvalitě. V současné době je proces podávání zpráv o kvalitě pouze neformální, a proto by měl být formalizován v souladu s těmito požadavky obsaženými v nařízení (ES) č. 223/2009.

Členské státy dále v souvislosti se SZÚ předávají v případě národních údajů první odhadované údaje (lhůtou je listopad referenčního roku n), druhé odhadované údaje (lhůtou je leden roku $n + 1$) a konečné údaje (lhůtou je září roku $n + 1$). Druhé údaje jsou však předávány po prvních údajích příliš brzy na to, aby se jejich kvalita mohla optimálně zlepšit. Lhůta předání druhých odhadovaných údajů by tedy měla být prodloužena o dva měsíce z konce ledna na konec března roku následujícího po referenčním roce.

• **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Pokud mají tvůrci politik, podniky i široká veřejnost přijímat příslušná rozhodnutí, která jsou založená na důkazech, musí být statistika spolehlivá a vysoce kvalitní.

Výše uvedená strategie pro zemědělskou statistiku do roku 2020 zahrnuje tyto klíčové cíle:

- vytvářet vysoce kvalitní statistiky, které budou účinně a efektivně naplňovat potřeby uživatelů,
- zlepšit harmonizaci a soudržnost evropské zemědělské statistiky.

Těmito cíli se přímo zabývají tři oblasti obsažené v tomto návrhu.

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004 ze dne 5. prosince 2003 o souhrnném zemědělském účtu ve Společenství (Úř. věst. L 33, 5.2.2004, s. 1).

⁵ Zvláštní zpráva č. 1/2016: Je Komisí zavedený systém měření výkonnosti ve vztahu k příjmům zemědělců dobře koncipovaný a vychází ze spolehlivých údajů?

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 o evropské statistice a zrušení nařízení (ES, Euratom) č. 1101/2008 o předávání údajů, na které se vztahuje statistická důvěrnost, Statistickému úřadu Evropských společenství, nařízení Rady (ES) č. 322/97 o statistice Společenství a rozhodnutí Rady 89/382/EHS, Euratom, kterým se zřizuje Výbor pro statistické programy Evropských společenství (Úř. věst. L 87, 31.3.2009, s. 164).

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Zajišťování kvalitních statistik na podporu evropských politik je hlavní hnací silou evropského statistického programu na období let 2013–2017⁷ (prodlouženého do roku 2020⁸). Environmentální a zemědělské statistiky jsou jedním ze tří pilířů tvorby statistiky v rámci tohoto programu. K příslušným cílům programu patří přezkum a zjednodušení sběru zemědělských údajů v souladu s přezkumem společné zemědělské politiky (SZP) po roce 2013 a přepracování koncepce sběru zemědělských údajů, zejména s cílem zlepšit kvalitu a včasnost údajů. Tato iniciativa provádí uvedený cíl.

Poskytováním kvalitnějších údajů pro hodnocení udržitelnosti odvětví zemědělství pro potřeby životního prostředí, lidí, regionů a hospodářství přispěje Evropský systém zemědělské statistiky také ke splnění nejméně dvou ze šesti priorit⁹ Komise pod vedením její předsedkyně Ursuly von der Leyenové, a to:

- Zelené dohody pro Evropu se související strategií v oblasti biologické rozmanitosti a strategií „od zemědělce ke spotřebiteli“ a
- hospodářství ve prospěch lidí.

Zemědělská statistika je však užitečná i z hlediska dalších priorit Unie nebo členských států, které ovlivňují oblast zemědělství a rozvoje venkova nebo jsou jimi naopak ovlivňovány.

Rovněž návrh programu pro jednotný trh¹⁰, který je v současné době předmětem interinstitucionální diskuse, poskytuje rámec pro financování rozvoje, tvorby a šíření evropské statistiky. Provádění unijních politik vyžaduje vysoce kvalitní, srovnatelné a spolehlivé statistické údaje o hospodářské, sociální a územní situaci a o stavu životního prostředí v Unii. Evropská statistika navíc pomáhá evropským občanům porozumět demokratickému procesu a debatám o současném stavu a budoucnosti Unie a zapojit se do nich. Zemědělská statistika se zaměřuje na poskytování včasných a relevantních údajů pro potřeby společné zemědělské politiky, společné rybářské politiky a politik souvisejících s životním prostředím, potravinovým zabezpečením a dobrými životními podmínkami zvířat.

Zemědělská statistika poskytuje vysoce kvalitní statistické údaje pro provádění a monitorování společné zemědělské politiky (SZP), která je důležitou hnací silou pro zaměstnanost a inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění v Unii. Politika rozvoje venkova, která je nedílnou součástí SZP, kromě svých sociálních cílů usiluje o zlepšení konkurenceschopnosti a udržitelnosti zemědělské výroby. SZP představuje více než 37 % celkového rozpočtu Unie v rámci víceletého finančního rámce (VFR) na období 2014–2020.

Zemědělská statistika je také stále více zapotřebí pro další klíčové politiky Unie, jako je Zelená dohoda pro Evropu, politiky v oblasti životního prostředí a změny klimatu, obchodní politika, sociální politika, regionální politika atd.

⁷ Stávající program byl zaveden nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 99/2013 ze dne 15. ledna 2013 o evropském statistickém programu na období let 2013 až 2017. Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1951 ze dne 25. října 2017 byl prodloužen do roku 2020.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1951 ze dne 25. října 2017, kterým se mění nařízení (EU) č. 99/2013 o evropském statistickém programu na období let 2013 až 2017 prodloužením tohoto programu do roku 2020 (Úř. věst. L 284, 31.10.2017, s. 1).

⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_cs

¹⁰ COM(2018) 441.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Právní základ pro evropskou statistiku poskytuje článek 338 Smlouvy o fungování Evropské unie. Opatření k tvorbě statistik potřebná pro činnost Unie přijímají řádným legislativním postupem Evropský parlament a Rada. Ustanovení článku 338 stanoví požadavky na tvorbu evropské statistiky, když uvádí, že musí splňovat zásady nestrannosti, spolehlivosti, objektivity, vědecké nezávislosti, hospodárnosti výdajů a důvěrnosti statistických informací.

Právním základem pro zprávy o kvalitě je článek 12 nařízení (ES) č. 223/2009.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Pokud návrh nespadá do výlučné pravomoci Unie, použije se zásada subsidiarity. Systém ESS zajišťuje infrastrukturu pro statistické informace. Systém je koncipován tak, aby naplňoval potřeby nejrozličnějších uživatelů pro účely rozhodování v demokratických společnostech. Návrh tohoto nařízení byl vypracován s cílem chránit hlavní činnosti partnerů systému ESS a zároveň zajistit kvalitu a srovnatelnost statistiky SZÚ.

Jedním z hlavních kritérií, které musí statistické údaje splňovat, je konzistentnost a srovnatelnost. Nezbytné konzistentnosti a srovnatelnosti nemohou členské státy dosáhnout bez jasného evropského rámce, to znamená bez právních předpisů Unie, které stanoví společné statistické pojmy, formáty vykazování a požadavky na kvalitu.

Požadavek srovnatelnosti je s ohledem na SZP pro zemědělskou statistiku velmi důležitý.

Cíle navrhovaného opatření nelze uspokojivě dosáhnout na úrovni členských států jednajících nezávisle na sobě. Příslušné kroky lze účinněji provést na úrovni EU, a to na základě právního aktu Unie, který zajistí srovnatelnost statistických informací ve statistických oblastech, na které se navrhovaný akt vztahuje. Vlastní sběr údajů mohou mezitím provádět členské státy.

- **Proporcionalita**

Návrh je v souladu se zásadou proporcionality z těchto důvodů:

Zajistí kvalitu a srovnatelnost evropské zemědělské statistiky shromážděné a sestavené při uplatnění stejných zásad napříč členskými státy. Obdobně zajistí, aby evropská zemědělská statistika zůstala relevantní a byla přizpůsobena tak, aby odpovídala potřebám uživatelů. Nařízením se tvorba statistik nákladově zefektivní a zároveň se zohlední specifické vlastnosti systémů jednotlivých členských států.

V souladu se zásadou proporcionality se navrhované nařízení omezuje na míru nezbytně nutnou k dosažení svého cíle a nepřekračuje rámec toho, co je pro tento účel nezbytné.

- **Volba nástroje**

Navrhované nástroje: nařízení.

Vzhledem k cílům a obsahu návrhu je nejvhodnějším nástrojem nařízení. Významné společné politiky EU, jako je SZP, ze své podstaty závisí na porovnatelných, harmonizovaných a vysoce kvalitních zemědělských statistikách na evropské úrovni. Ty lze nejlépe zajistit prostřednictvím nařízení, která jsou přímo použitelná ve všech členských státech a nevyžadují prvotní provedení ve vnitrostátním právu.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Hodnocení „Strategie pro zemědělskou statistiku do roku 2020 a na další období“ zmínilo v té době probíhající audit Evropského účetního dvora (jehož výsledkem byla zvláštní zpráva SR 01/2016), který se zabýval tím, do jaké míry SZÚ uspokojuje potřeby uživatelů, pokud jde o údaje. Jak již bylo uvedeno výše, tato zjištění jsou důležitou hnací silou tohoto návrhu.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Vývoj, tvorbu a šíření evropské zemědělské statistiky zajišťuje Eurostat prostřednictvím úzké, koordinované a pravidelné spolupráce v rámci Evropského statistického systému (ESS), která staví na dlouhodobém partnerství Eurostatu a národních statistických úřadů, jakož i všech ostatních příslušných orgánů.

Na obecné úrovni a s ohledem na „Strategii pro zemědělskou statistiku do roku 2020 a na další období“ jsou hlavními kategoriemi zúčastněných stran evropské zemědělské statistiky tvůrci údajů (národní statistické úřady a jiné vnitrostátní orgány, jakož i Eurostat), respondenti (zemědělci, zemědělské organizace a podniky) a uživatelé (veřejné a soukromé subjekty s rozhodovací pravomocí, zejména další útvary Komise, výzkumní pracovníci a novináři). Byly s nimi provedeny rozsáhlé konzultace o problémech a žádoucích změnách stávající situace, jejich potřebách a prioritách, pokud jde o údaje, možných politických opatřeních k řešení problémů, dopadech navrhovaných opatření a o konkrétním formulování strategie. Hlavní platformou pro tyto konzultace byly: i) zasedání a semináře Stálého výboru pro zemědělskou statistiku (CPSA) a jeho nástupce, skupiny ředitelů pro zemědělskou statistiku (DGAS) (pro ředitele zemědělských statistik národních statistických úřadů), přičemž často jsou konzultovány útvary Komise, mezinárodní organizace, zemědělské organizace; ii) zasedání Výboru pro ESS (složeného z generálních ředitelů národních statistických úřadů) a iii) pravidelné konzultace a slyšení s útvary Komise.

Veřejná konzultace probíhala pro účely vypracování hodnocení a podrobné výsledky jsou uvedeny ve zvláštní zprávě¹¹.

Hlavní zjištění této veřejné konzultace, která tvoří jádro strategie zemědělské statistiky 2020 a následně tohoto nařízení, jsou tři:

Stávající právní předpisy Unie týkající se zemědělské statistiky dostatečně nevyhovují novým a vznikajícím potřebám údajů, protože poskytování těchto údajů není součástí legislativních aktů a tyto akty nejsou dostatečně pružné a integrované, aby mohly na nové potřeby včas reagovat.

Tyto nové potřeby údajů přinesl především nový vývoj v oblasti zemědělství, revidované právní předpisy a měnící se politické priority, zejména v rámci nedávno reformované SZP.

¹¹ Internetové stránky Eurostatu k veřejným konzultacím:
<http://ec.europa.eu/eurostat/about/opportunities/consultations/eass> (k dispozici pouze v angličtině).
Zpráva o otevřené veřejné konzultaci:
<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6937766/Agricultural-Statistics-Strategy-2020-Report.docx> (k dispozici pouze v angličtině).

Sběr údajů není harmonizovaný a soudržný, protože vyvstávají potřeby nových údajů, právní předpisy se po mnoho let vypracovávaly odděleně a v různých oblastech zemědělské statistiky se používají částečně odlišné definice a koncepce.

Zátěž související s poskytováním údajů se považuje za příliš vysokou, protože potřeby údajů narůstají, sběr údajů není harmonizovaný a zdroje na úrovni Unie a členských států se nadále zmenšují. Potvrdilo se, že tato zátěž ohrožuje jak sběr údajů, tak jejich kvalitu.

V rámci modernizace zemědělské statistiky Evropské unie prochází SZÚ od roku 2016 svou vlastní modernizací. Jako vstupní údaje pro tyto účely posloužila zjištění z auditu provedeného Evropským účetním dvorem (zvláštní zpráva SR 01/2016), který se zaměřil na příjmy zemědělců. Doporučení obsažená v této zprávě byla zahrnuta do širšího procesu modernizace, který zahrnuje několik oblastí zlepšení SZÚ.

Dvě z těchto oblastí zlepšení Komise označila za opatření, která vyžadují změnu stávajícího nařízení, tj. začlenění regionálního souhrnného zemědělského účtu (RSZÚ) a prodloužení lhůty pro předávání druhých odhadovaných údajů týkajících se SZÚ.

O těchto oblastech zlepšení byla vedena rozsáhlá diskuse jak s pracovní skupinou pro zemědělské účty a ceny zemědělských produktů, tak se skupinou ředitelů pro zemědělskou statistiku na vyšší úrovni, tedy se skupinami složenými z odborníků z členských států.

Jelikož je regionální souhrnný zemědělský účet již dlouho fungující statistikou, v rámci které se Eurostatu předávají údaje již mnoho let, jedná se v případě začlenění regionálního souhrnného zemědělského účtu do nařízení (ES) č. 138/2004 především o začlenění stávající metodiky, která se používá na základě dlouhodobé neformální dohody. Vzhledem k tomu, že ve stávající podobě je metodika do značné míry uspokojivá (část VII Příručky k souhrnnému zemědělskému a lesnickému účtu (SZÚ/SLÚ)¹²), není nutné ji přepracovat. Obsahem metodiky a kapitoly o regionálním souhrnném zemědělském účtu, které mají být zahrnuty do nařízení, se může stát aktuální obsah stávající příručky. S ohledem na systém ESA 2010 a technické konzultace s členskými státy je však na místě provést několik drobných úprav.

Tento návrh byl plně projednán s odbornou skupinou pro zemědělské účty a ceny zemědělských produktů a se skupinou ředitelů pro zemědělskou statistiku, které vyslovily souhlas s tím, aby Komise (Eurostat) v návrhu pokračovala na základě svého práva podnětu. Návrh byl rovněž předložen Výboru pro Evropský statistický systém zřízenému nařízením (ES) č. 223/2009.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Eurostat vedl s národními statistickými úřady rozsáhlé diskuse o obsahu návrhu prostřednictvím zvláštních pracovních skupin a stávajících expertních skupin, a to i na úrovni ředitelů.

Návrh byl rovněž v říjnu 2020 předložen Výboru pro evropský statistický systém.

¹² Příručka k souhrnnému zemědělskému a lesnickému účtu SSZÚ/SLÚ 97 (rev. 1.1), 2000, <https://ec.europa.eu/eurostat/fr/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-27-00-782> (k dispozici v angličtině, francouzštině a němčině).

- **Posouzení dopadů**

Výbor pro kontrolu regulace vydal kladné stanovisko k posouzení dopadů „Strategie pro zemědělskou statistiku do roku 2020 a na další období“¹³, jejíž součástí je SZÚ¹⁴.

Posouzení dopadů bylo provedeno na úrovni strategie, jelikož se k celému systému zemědělské statistiky uplatňuje systematický přístup, který zajišťuje, aby všechny části byly ve vzájemném souladu.

Z posouzení dopadů vyplynulo, že by měl být Evropský systém zemědělské statistiky přednostně začleněn do tří nařízení. Dvě z těchto nařízení by byla nová a nahradila by několik starších nařízení EU o zemědělské statistice. První z nich, integrovaná statistika zemědělských podniků (IFS), která zahrnuje údaje o struktuře zemědělských podniků, sadech a vinicích, byla přijata nařízením (EU) 2018/1091¹⁵. Druhé z nich je paralelní legislativní návrh nařízení o statistice zemědělských vstupů a výstupů (SAIO), který zahrnuje vstupy a výstupy v odvětví zemědělství: zemědělskou produkci (plodiny a zvířata), včetně ekologického zemědělství, cen zemědělských produktů, živin a přípravků na ochranu rostlin. Třetím nařízením, které je uvedeno v posouzení dopadů, je nařízení (ES) č. 138/2004 o souhrnném zemědělském účtu (SZÚ), na které se vztahuje tento návrh pozměňujícího nařízení. Jelikož je SZÚ satelitním účtem národních účtů a má makroekonomickou povahu, nebylo navrženo jeho začlenění do nových rámcových nařízení. Místo toho bylo navrženo, aby se na něj nadále vztahovaly zvláštní právní předpisy, jako tomu bylo od roku 2004, kdy nařízení o SZÚ vstoupilo poprvé v platnost.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Tento návrh je součástí „Strategie pro zemědělskou statistiku do roku 2020 a na další období“, hlavního programu pro modernizaci zemědělské statistiky EU, který provádí Evropská komise v úzké spolupráci s členskými státy EU. Tuto strategii podporuje Výbor pro Evropský statistický systém a je součástí programu REFIT, jehož cílem je zefektivnit a zlepšit Evropský systém zemědělské statistiky (EASS).

SZÚ představuje pokročilou statistiku, na kterou se vztahuje nařízení (ES) č. 138/2004. Nově navrhované nařízení by se mělo vztahovat na všechny složky SZÚ, aby byla zajištěna kvalita této statistiky. Neformální dohoda by se již nadále neměla používat. Mělo by dojít ke zjednodušení fungování této oblasti, jelikož se referenčním bodem stane nové nařízení, které uspokojí všechny potřeby údajů a všechny požadavky na podávání zpráv o kvalitě.

Obsah navrhované změny nařízení vychází z aktuálně prováděných opatření, jejichž cílem je modernizace SZÚ. Regionální souhrnný zemědělský účet nepředstavuje jediné údaje, na které se vztahuje neformální dohoda. U „jednotkových hodnot“ SZÚ (údajů, které jsou dlouhodobě poskytovány na základě stejného typu dohody) bylo v rámci modernizace stanoveno, že by mělo být shromažďování jednotkových hodnot na úrovni EU ukončeno. V souladu s tímto nebylo navrženo zahrnutí jednotkových hodnot do změny nařízení o SZÚ a budou zrušeny. Představuje to nepatrné, přesto však důležité snížení zátěže zúčastněných stran.

¹³ SWD(2016) 430 (k dispozici pouze v angličtině).

¹⁴ https://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2016/sec_2016_0519_en.pdf (k dispozici pouze v angličtině).

¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1091 ze dne 18. července 2018 o integrované statistice zemědělských podniků a o zrušení nařízení (ES) č. 1166/2008 a (EU) č. 1337/2011 (Úř. věst. L 200, 7.8.2018, s. 1).

- **Základní práva**

Návrh nemá žádné důsledky z hlediska ochrany základních práv.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Žádné

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Očekává se, že Evropský parlament a Rada přijmou navrhované nařízení v roce 2021 a Komise krátce na to přijme prováděcí opatření týkající se podávání zpráv o kvalitě. Nařízení bude přímo použitelné ve všech členských státech EU bez nutnosti přijetí prováděcího plánu.

Počítá se s tím, že členské státy zahájí poskytování údajů Komisi podle nového nařízení v roce 2022.

Navrhovaný právní nástroj je součástí systému EASS, který bude předmětem celkového hodnocení, aby se mimo jiné posoudilo, jak je účinný a efektivní, pokud jde o dosažení cílů, a rozhodlo o tom, zda jsou zapotřebí nová opatření nebo změny.

- **Sledování dodržování právních předpisů u vytvořených statistik**

Eurostat provádí pravidelná hodnocení týkající se dodržování právních předpisů. Tato hodnocení zahrnují přezkum dostupnosti, kvality a včasnosti údajů a následné kroky v případě nesouladu.

Od členských států se v souladu s právními předpisy Unie požaduje, aby Komisi poskytly relevantní údaje v oblasti zemědělské statistiky. Na tyto údaje se vztahují pevně stanovené lhůty pro předávání údajů, které musí být dodrženy v zájmu řádné správy, šíření a užitečnosti evropské statistiky, protože chybějící nebo neúplné údaje narušují dostupnost údajů (tj. není možné vypočítat souhrnné údaje Unie a zveřejnit údaje dle stanovených harmonogramů).

Nařízení (ES) č. 223/2009 představuje základní právní rámec pro fungování Evropského statistického systému a pro všechny odvětvové právní předpisy týkající se tvorby evropské statistiky.

Vzhledem k tomu, že posouzení souladu již zohledňují včasnost, dochvilnost a úplnost jako důležité faktory při zajišťování včasného šíření zemědělské statistiky, bude těmto faktorům i dalším kvalitativním aspektům věnována větší pozornost, aby se upevnila důvěra ve statistiky vytvořené Eurostatem a systémem ESS.

- **Neustálé zdokonalování EASS: vymezení nových potřeb údajů a nových zdrojů údajů, zlepšování soudržnosti, snižování zátěže**

V současné době pořádá Eurostat každý rok slyšení s dalšími útvary Komise. Důležitým aspektem těchto slyšení je výměna informací o příslušných pracovních programech. Zajišťují formální platformu pro diskutování o budoucích potřebách nových statistik i pro přezkum užitečnosti dostupných statistik.

Další spolupráce s ostatními útvary Komise, národními statistickými úřady a jinými vnitrostátními orgány bude probíhat na různých hierarchických úrovních v rámci pravidelných setkání a seminářů expertní skupiny, zasedání skupiny ředitelů, zasedání Výboru pro Evropský statistický systém a v rámci častých dvoustranných kontaktů. Zvláštní pozornost bude zaměřena na stanovení administrativních údajů a jiných zdrojů informací spravovaných podle právních předpisů EU a na posouzení jejich vhodnosti pro tvorbu statistiky, zejména s ohledem na jejich stabilitu, přístupnost a případné přizpůsobení, aby lépe odpovídaly statistickým požadavkům. Dále budou prováděny pravidelné průzkumy a analýzy, jejichž cílem bude zjistit prostor pro případné zlepšení evropské zemědělské statistiky a snížení administrativní zátěže.

Tyto úpravy a celkové fungování právního rámce budou monitorovány a hodnoceny zejména z hlediska výše uvedených strategických cílů.

- **Tříleté kontrolní zprávy**

S cílem sledovat fungování obnoveného Evropského systému zemědělské statistiky a zajistit, že bude plnit cíle programu REFIT spočívající ve zjednodušení a snížení administrativní zátěže, se bude vždy jednou za tři roky zveřejňovat zpráva o fungování celého systému.

- **Hodnocení**

Druhou tříletou kontrolní zprávu nahradí retrospektivní hodnocení obnoveného Evropského systému zemědělské statistiky prováděné podle pokynů Komise k hodnocení. Toto retrospektivní hodnocení by se rovněž mohlo stát východiskem pro další revize právních předpisů, bude-li to považováno za nezbytné.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Navrhované nařízení obsahuje dva nové články a změny jak v příloze I (metodika SZÚ), tak v příloze II (program předávání údajů).

Hlavní změny se týkají přílohy I a přílohy II.

První hlavní změna se týká regionálního souhrnného zemědělského účtu (RSZÚ). Členské státy předkládají Eurostatu regionální souhrnný zemědělský účet už od roku 2000 na základě neformální dohody a v souladu s metodickými postupy, které byly v té době přijaty. S cílem začlenit regionální souhrnný zemědělský účet do nařízení (ES) č. 138/2004 byla do přílohy I přidána kapitola, která vychází z konzultací s odbornými skupinami delegátů členských států (pracovní skupinou pro zemědělské účty a ceny zemědělských produktů a skupinou ředitelů pro zemědělskou statistiku), jejichž předmětem bylo provedení několika drobných aktualizací ve stávající metodice, aby byla při jejím začlenění do nařízení zajištěna její aktuálnost a adekvátnost. Příloha II byla aktualizována tak, že do ní byly zahrnuty příslušné lhůty pro předávání údajů v případě regionálního souhrnného zemědělského účtu.

Dále byl přidán článek, který obsahuje požadavky na podávání zpráv o kvalitě (článek 4a). Členské státy EU poskytují zprávy o kvalitě SZÚ od roku 2019 dobrovolně (s nepatrnými výjimkami) na základě požadavků stanovených v čl. 12 odst. 2 nařízení (ES) č. 223/2009. V nařízení (ES) č. 138/2004 však není obsažen žádný článek, který se týká podávání zpráv o kvalitě. Ustanovení čl. 12 odst. 2 nařízení (ES) č. 223/2009 stanoví, že konkrétní požadavky na podávání zpráv o kvalitě mohou být stanoveny také odvětvovými právními předpisy, kterými lze vedle lhůt pro předávání údajů také stanovit formu, strukturu, periodicitu

a ukazatele pro hodnocení zpráv o kvalitě. V současné době je postup podávání zpráv o kvalitě v případě SZÚ pouze neformální, nicméně po začlenění článku 4a by byl tento postup formalizován.

Třetí hlavní změna se týká prodloužení lhůt pro předávání druhých odhadovaných údajů SZÚ, čímž by mělo dojít ke zvýšení kvality těchto údajů. Členské státy v souvislosti se SZÚ předávají u údajů na národní úrovni první odhadované údaje (lhůtou je listopad referenčního roku n), druhé odhadované údaje (lhůtou je leden roku $n + 1$) a konečné údaje (lhůtou je září roku $n + 1$). Druhé údaje jsou však předávány po prvních údajích příliš brzy na to, aby se jejich kvalita mohla výrazně zlepšit. Lhůta předání druhých odhadovaných údajů by tedy měla být prodloužena z ledna roku $n + 1$ na březen roku $n + 1$, aby měly členské státy více času na zajištění kvalitnějších údajů. Jelikož se lhůta předávání klíčových prvních odhadovaných údajů a konečných údajů nemění, bylo by na místě pro tento účel prodloužit lhůty předávání druhých odhadovaných údajů. Příloha II byla aktualizována tak, aby zohledňovala navrhovanou změnu lhůt pro předávání druhých odhadovaných údajů SZÚ.

Ostatní navrhované změny článků mají za cíl:

- upřesnit lhůtu pro první předání údajů v případě regionálního souhrnného zemědělského účtu (čl. 3 odst. 2);
- udělit případné výjimky z uplatňování požadavků na regionální souhrnný zemědělský účet (článek 4b);
- zahrnout postup projednávání ve výboru (článek 4c), který stávající právní předpisy neobsahují, avšak měl by být doplněn;
- v příloze I je navrženo velmi malé množství dalších změn (na základě konzultací s expertními skupinami).

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004, pokud jde o regionální souhrnný zemědělský účet

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 338 odst. 1 této smlouvy, s ohledem na návrh Evropské komise, po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům, v souladu s řádným legislativním postupem, vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013¹⁶ obsahuje referenční rámec společných standardů, definic, klasifikací a účetních pravidel pro sestavování účtů členských států splňujících statistické požadavky Unie (dále jen „ESA 2010“).
- (2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004¹⁷ stanoví souhrnný zemědělský účet (dále též „SZÚ“) v Unii tím, že vymezuje metodiku a lhůty pro předávání zemědělských účtů. Souhrnné zemědělské účty jsou satelitními účty národních účtů, jak je definováno v ESA 2010, jejichž účelem je získat výsledky, které jsou harmonizované a srovnatelné mezi členskými státy, aby bylo možné sestavit účty pro účely Unie.
- (3) Regionální souhrnný zemědělský účet (dále též „RSZÚ“) představuje souhrnný zemědělský účet (SZÚ) přizpůsobený na regionální úrovni. Samotné národní údaje nepodávají úplný obraz toho, co se odehrává na podrobnější úrovni v celé její složitosti. Regionální údaje proto pomáhají lépe porozumět rozmanitosti, která panuje mezi regiony, a doplňují údaje týkající se Unie, eurozóny a jednotlivých členských států. Je proto nezbytné začlenit regionální souhrnný zemědělský účet do nařízení (ES) č. 138/2004, a to jak z pohledu metodiky, tak z hlediska odpovídajících lhůt pro předávání těchto údajů.
- (4) Statistiky již nejsou považovány pouze za jeden z mnoha zdrojů informací pro účely tvorby politik, ale namísto toho hrají v tomto procesu ústřední roli. Rozhodování založené na faktech vyžaduje statistiky, které v souladu s účely, kterým slouží, splňují vysoká kritéria kvality, jak stanoví nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009¹⁸.

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne 21. května 2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii (Úř. věst. L 174, 26.6.2013, s. 1).

¹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004 ze dne 5. prosince 2003 o souhrnném zemědělském účtu ve Společenství (Úř. věst. L 33, 5.2.2004, s. 1).

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 o evropské statistice a zrušení nařízení (ES, Euratom) č. 1101/2008 o předávání údajů, na které se vztahuje statistická důvěrnost, Statistickému úřadu Evropských společenství, nařízení Rady (ES) č. 322/97 o statistice Společenství a rozhodnutí Rady 89/382/EHS, Euratom, kterým se zřizuje Výbor pro statistické programy Evropských společenství (Úř. věst. L 87, 31.3.2009, s. 164).

(5) Nařízení (ES) č. 223/2009 poskytuje právní rámec pro evropskou statistiku a požaduje od členských států, aby dodržovaly statistické zásady a kritéria kvality stanovené v nařízení. Pro posuzování a zlepšování kvality evropských statistik a pro související komunikaci mají zásadní význam zprávy o kvalitě. Výbor pro Evropský statistický systém (ESSC) schválil jako normu systému ESS pro podávání zpráv o kvalitě jednotnou integrovanou strukturu metadat. Prostřednictvím jednotných norem a harmonizovaných metod by tak mělo dojít ke splnění požadavků na statistickou kvalitu stanovených v nařízení (ES) č. 223/2009, zejména v čl. 12 odst. 3 uvedeného nařízení.

(6) Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení tohoto nařízení by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci, pokud jde o podávání zpráv o kvalitě a jejich obsah. Komisi by dále měly být svěřeny prováděcí pravomoci, pokud jde o případné výjimky z uplatňování požadavků na regionální souhrnný zemědělský účet. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011.

(7) SZÚ poskytuje třikrát za rok evropským tvůrcům politik důležité roční makroekonomické údaje. Po prvních a druhých odhadovaných údajích se předávají konečné údaje. Stávající lhůta pro předání druhých odhadovaných údajů SZÚ neposkytuje po skončení sledovaného období mnoho prostoru pro shromáždění kvalitnějších údajů v porovnání s poskytnutými prvními odhadovanými údaji SZÚ. S cílem zvýšit kvalitu těchto druhých odhadů je třeba lhůtu pro předání mírně posunout.

(8) Nařízení (ES) č. 138/2004 by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno.

(9) Návrh byl konzultován s Výborem pro Evropský statistický systém,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Nařízení (ES) č. 138/2004 se mění takto:

1) v čl. 3 odst. 2 se doplňuje nová věta, která zní:

„2. První předání údajů proběhne u regionálního souhrnného zemědělského účtu nejpozději do 30. června 2022.“

2) vkládají se nové články, které znějí:

„Článek 4a

Posouzení kvality

1. Členské státy přijmou opatření nutná k zajištění kvality předávaných údajů a metadat.

2. Pro účely tohoto nařízení se pro údaje, které mají být předány v souladu s článkem 3 tohoto nařízení, použijí kritéria kvality stanovená v čl. 12 odst. 1 nařízení (ES) č. 223/2009.

3. Komise (Eurostat) posoudí kvalitu předávaných údajů.

4. Při uplatňování kritérií kvality uvedených v odstavci 2 na údaje, na které se vztahuje toto nařízení, stanoví Komise prostřednictvím prováděcích aktů formu, strukturu, periodicitu a hodnotící ukazatele zpráv o kvalitě a dále stanoví lhůtu pro poskytnutí těchto zpráv Komisi (Eurostatu). Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem podle čl. 4c odst. 2.

5. Členské státy informují Komisi (Eurostat) co nejdříve o všech relevantních informacích nebo změnách ohledně provádění tohoto nařízení, které by ovlivnily kvalitu předávaných údajů.

6. Členské státy na základě řádně odůvodněné žádosti Komise (Eurostatu) poskytnou další upřesňující informace nezbytné pro hodnocení kvality statistických informací.

Článek 4b

Výjimky

1. Pokud by použití tohoto nařízení vyžadovalo výrazné úpravy vnitrostátního statistického systému členského státu, pokud jde o provádění obsahu přílohy I bodu VII „Regionální souhrnný zemědělský účet“ a programu předávání údajů pro regionální zemědělský účet, jak je uvedeno v příloze II, může Komise přijmout prováděcí akty, kterými udělí tomuto členskému státu výjimku na dobu nejvýše dvou let.

2. Příslušný členský stát předloží Komisi řádně odůvodněnou žádost o udělení této výjimky do tří měsíců ode dne [vložte datum vstupu tohoto nařízení v platnost].

3. Tyto prováděcí akty se přijímají v souladu s přezkumným postupem uvedeným v článku 4c.

Článek 4c

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen Výbor pro Evropský statistický systém zřízený nařízením (ES) č. 223/2009. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.“

3) Příloha I se mění v souladu s přílohou I tohoto nařízení.

4) Příloha II se mění v souladu s přílohou II tohoto nařízení.

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*